

西安碑林名碑精粹
趙力光 編

東陵聖母帖

藏真律公帖

東陵聖母帖
藏真律公帖

責任編輯 李 鳴
封面設計 嚴克勤
技術編輯 王建中

圖書在版編目 (CIP) 數據

東陵聖母帖·藏真律公帖/趙力光編.-上海:上海古籍出版社,
2012.8

(西安碑林名碑精粹)

ISBN 978-7-5325-6569-6

I. ①聖… II. ①趙… III. ①草書—碑帖—中國—唐代②草書—
碑帖—中國—宋代 IV. ①J292.24
②J292.25

中國版本圖書館CIP資料核字(2012)第158986號

西安碑林名碑精粹

東陵聖母帖·藏真律公帖

趙力光 編

上海世紀出版股份有限公司
上海古籍出版社 出版
(上海瑞金二路272號 郵政編碼 200020)

- (1) 網址: www.guji.com.cn
- (2) E-mail: guji1@guji.com.cn
- (3) 易文網網址: www.ewen.cc

上海世紀出版股份有限公司發行中心發行經銷

印 刷 上海麗佳制版印刷有限公司

開 本 889×1194 1/12

印 張 3 4/12

版 次 2012年8月第1版

2012年8月第1次印刷

印 數 1—3,300

ISBN 978-7-5325-6569-6/J·417

定 價 22.00元

如有質量問題,請與承印公司聯繫

前言

書法是中國獨特的傳統藝術，歷史悠久、源遠流長。自甲骨、金文之後，碑刻遂成為書法藝術的重要載體。它記錄着歷史的滄桑，折射着文字的嬗變，跨時空展現着書法藝術的燦爛與多姿。中華民族的書法藝術之所以延綿不絕，特別是千年以上的書法作品能夠流傳至今，多賴碑刻不易滅失之功，以致後人得以將之作為研究、臨習的對象和範本。

西安乃中國著名的古都，歷史文化遺產豐厚。西安碑林則是其中最為獨特的文化景觀之一，有着近千年悠久的歷史。唐末戰亂，唐長安城遭到了毀滅性的破壞，《開成石經》、《石臺孝經》等著名碑石被委棄於郊野。當地官員和文人為保護這些珍貴的碑刻，幾經輾轉，於北宋元祐二年（1087），將這些碑石遷至現址，奠定了碑林的基礎。後經宋、元、明、清及近、現代的搜集和修繕，終形成碑石林立、蔚然大觀的氣勢，故名「碑林」。如今，這裏將西安孔廟擴容其中，建立了西安碑林博物館。

西安碑林現藏漢代至近代的碑刻四千餘方，居中國碑石收藏之冠。其中碑刻種類齊全，有碑石、墓誌、刻經、刻帖、造像、綫刻圖畫等。且篆、隸、真、草、行書體齊備，時代序列完整，在中國書法史上占有重要的地位。漢、魏、晉、唐豐碑薈萃，名揚環宇；宋、元、明、清書家衆多，各具風采，具有很高的歷史文化內涵和書法藝術價值，被譽為「歷史文化的殿堂，書法藝術的寶庫」。

二〇〇九年九月三十日，「中國書法、篆刻」被列入聯合國教科文組織《人類非物質文化遺產代表作名錄》，表明了書法藝術已成為人類重要的文化遺產。為了更好地繼承和弘揚中國傳統書法藝術，我們從西安碑林浩瀚的藏石中精選出各時代具有代表性的篆、隸、真、草、行各種書體之書法名碑四十餘方，編製成這套《西安碑林名碑精粹》叢書，以滿足書法研究者和愛好者的需求。本叢書的編選有以下三個特點：

一、廣羅歷代著名書法家及經典名碑。如漢《曹全碑》，唐《集王聖教序碑》、虞世南《孔子廟堂碑》、顏真卿《多寶塔感應碑》、《顏勤禮碑》、《顏氏家廟碑》、柳公權《玄秘塔碑》等，均為歷代乃至今人臨習的經典之作。這些名碑雖多有印行，但此次選本為西安碑林所藏善本精拓，如宋拓《集王聖教序》為宋拓本中之精品，《孔子廟堂碑》為明拓善本。

二、收錄了從未或少有單獨印行的名碑。西安碑林中有很多名碑在中國書法史上有着重要的地位，然卻很少印行。如北魏《司馬芳殘碑》、《暉福寺碑》等北朝墓誌書法精品，唐褚遂良《同州聖教序》、徐浩《不空和尚碑》、孫藏器《慧堅禪師碑》、韓擇木《南川縣主墓誌》等，此次單製本以滿足人們多層面、多角度的研究臨習之需。

三、精選了一批近年新出土的碑誌。近年，西安碑林入藏了大量新出土的碑誌，其中不乏精品之作。如隋《解方保墓誌》、唐柳公權書《迴元觀鐘樓銘》、唐《韓涓墓誌》、《郭晞夫人長孫瑾墓誌》、《慶王李沂墓誌》、《劉中禮墓誌》等。它們各具特色，都有着很高的學術研究和書法藝術價值。

本叢書的選編得到了西安碑林博物館的鼎力支持，薛建安協調拓本與裝裱，張婷、張彥撰寫了文字說明，羅小幸承擔了拓本拍攝的工作，在此一並致謝。叢書的出版還得到了上海古籍出版社社長王興康及總編趙昌平的熱情關懷，編輯李鳴先生為本叢書辛勤奔波，於此付梓之時，敬致謝忱。

趙力光

二〇一二年初夏

東陵聖母帖 藏真律公帖

《東陵聖母帖》書於唐貞元九年（793），草書。北宋元祐三年（1088）摹刻上石。石為橫方形，高七十釐米，寬一百三十九釐米。分兩層刻文，共五十二行，四百一十字。篇首刻「唐釋懷素書」楷書一行。刻石現藏於西安碑林博物館。

此帖追述了東晉康帝時，廣陵杜氏之妻得真人劉綱所授符藥，攜二女一同升仙之事。晉康帝聞此事，認為是中興之瑞，遂下詔於廣陵建置宮觀慶賀瑞兆，杜氏之妻因號曰東陵聖母。自此，廣陵聖母宮延續數百年香火不斷。至唐貞元九年（793），又有淮南節度觀察使禮部尚書、監軍使太原郭公重修聖母宮，其侄輩特撰寫此文以頌功德。

書者懷素（737—？），字藏真，永州零陵（今湖南零陵）人。自幼出家，經禪之餘，從事藝文，以草書享盛名。其草書運筆迅速，飛動圓轉，隨手萬變，而法度具備，時多有名才士如李白、任華、蘇渙等作文以贊之。懷素好書，傳其曾在故里種芭蕉葉為紙作書，其居所因此而得名「綠天庵」；又傳其將用廢的筆埋於山下，日積月累堆積如塚，號曰「筆塚」。其草書成就極高，與張旭並稱為「顛張狂素」。

書《聖母帖》時，懷素約五十七歲，此帖可算其晚期書法的代表作品。明趙頡《石墨鐫華》評：「此帖輕逸圓轉，幾貫王氏之壘，而拔其赤幟矣。亦元祐年刻，刻手極佳，與藏真、律公帖，俱不失素師筆意。」明王世貞《弇州山人稿》評：「素師諸帖皆道瘦而露骨，此書獨勻穩清熟，妙不可言。惟姿態少遜大令，餘翩翩近之矣。」明盛時泰《蒼潤軒碑跋》：「《聖母》如勁卒臨陣，氣銳而鋒銛。」清梁巘《承晉齋積聞錄》：「懷素《聖母帖》圓渾古茂，多帶章草，是其晚年筆……《聖母》乃其諸帖中之最佳者。」

《藏真律公帖》，為懷素的兩種單帖，即藏真帖一、律公帖二，合刻於一石。石為豎方形，高一百四十釐米，寬四十九釐米。分五欄刻文，由上至下第一、二欄刻懷素三帖，第三、四欄刻周越等人題跋，第五欄刻李白《贈懷素草書歌》和刻石人游師雄之《后序》。由《后序》可知，此石刻於北宋元祐八年（1093），所據底本為北宋安師孟藏帖。刻石現藏西安碑林博物館。

《藏真律公帖》為手札，書法瀟灑自如、靈動飄逸。明趙頡《石墨鐫華》評：「藏真律公共三帖，宋游師雄刻之於石者，所謂遊絲筆法也。有驚蛇飛電之恍渺，有挽強拔山之氣力，最奇筆也。」明王世貞稱：「懷素《藏真》、《律公》二帖乃遊絲筆，縈回恍渺中有挽強飲石之勁，至不易得。」清包世臣《藝舟雙楫》評：「……惟《聖母》、《律公》，導源篆籀，渾雄驚健，是為草篆。」

東陵聖母帖

$\frac{7}{8} \dots \dots$

Handwritten signature

大正十三年

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

唐釋懷素書

湯釋懷素書

聖母心俞至言無

世疾冰釋遂奉上清之教

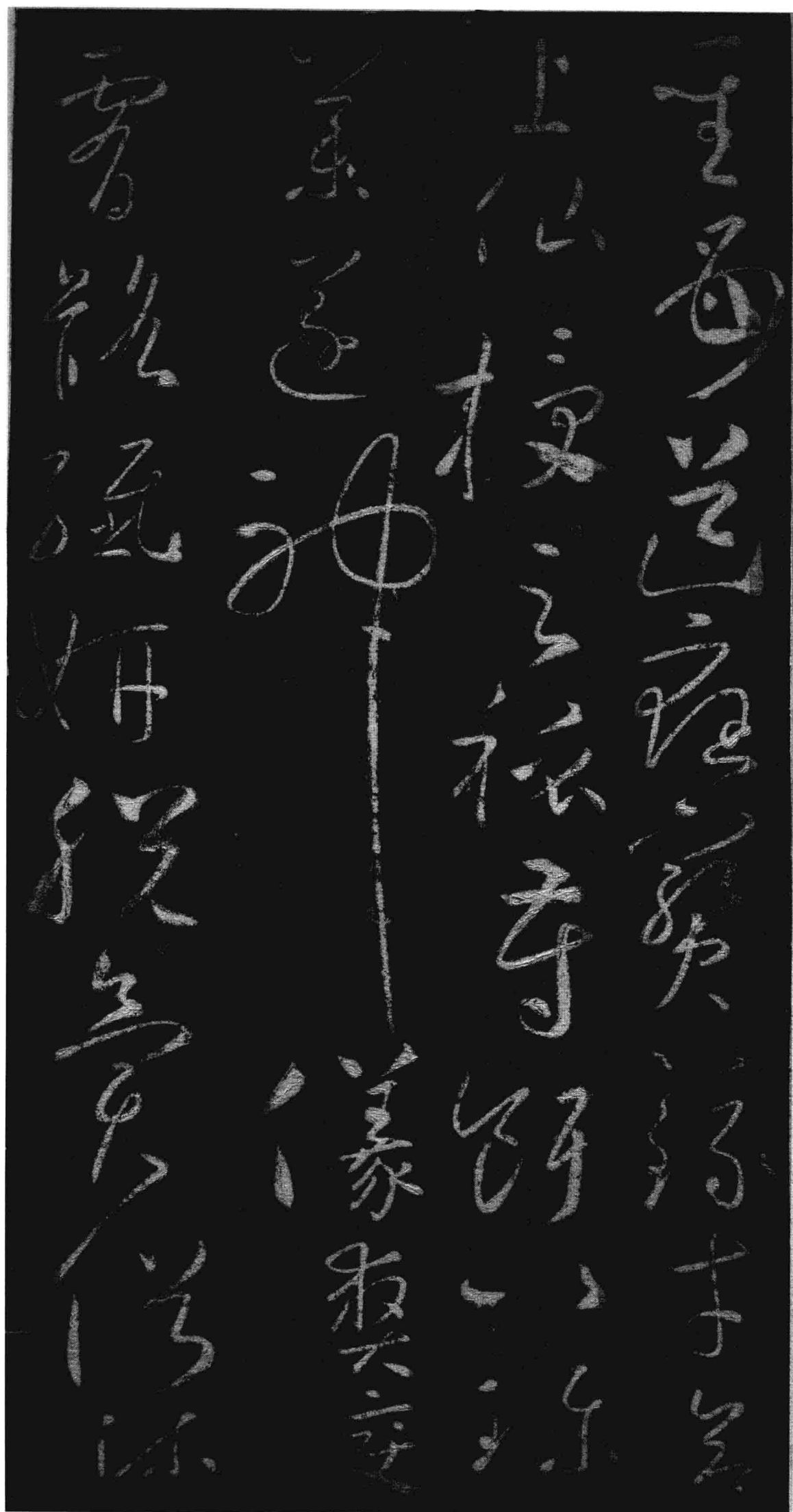
旋登列聖之位仙階崇

聖母心俞至言無
世疾冰釋遂奉上清之教
旋登列聖之位仙階崇

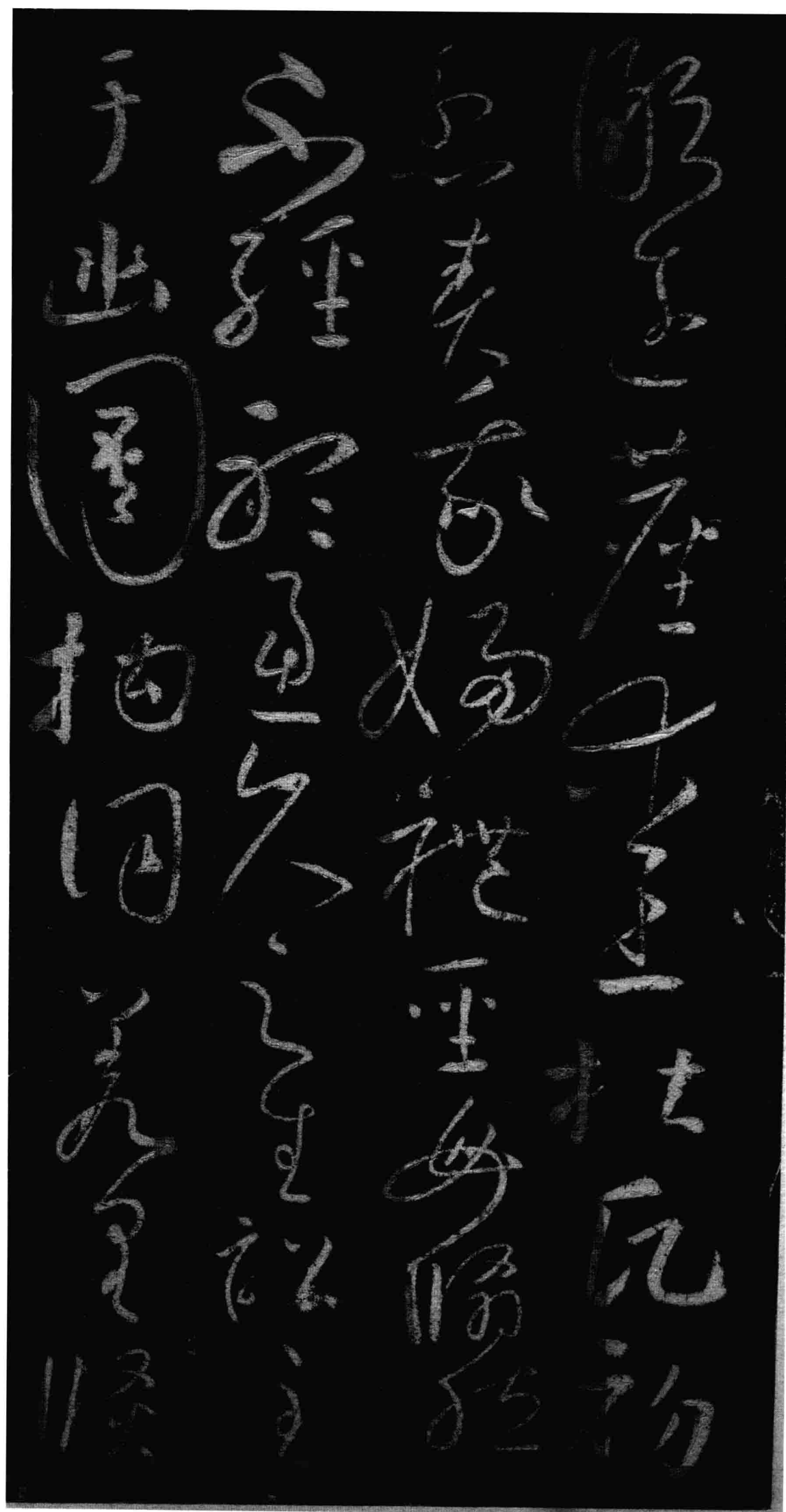
者靈感遠營功邁者
神應速乃有真人劉君
擁節乘麟降於庭內
劉君名綱貴真也以

去一靈感遠營功邁者
神應速乃有真人劉君
擁節乘麟降於庭內
劉君名綱貴真也以

聖母道應寶錄才合
上仙授之秘符餌以珍
藥遂神儀爽變
膚體纖妍脫異俗流

鄙遠塵愛杜氏初
怒貴我婦禮聖母脩然
不經聽慮久之生訟至
于幽固拘同羑里條

霓裳仙駕降空卿
 云臨戶顧召二女躡
 虛同升旭日初照尊
 身直上旌幢彩煥輝

霓裳仙駕降空卿
 云臨戶顧召二女躡
 虛同升旭日初照尊
 身直上旌幢彩煥輝

耀莫倫異樂殊香沒
空方息康帝以為中
興之瑞詔於其所置
仙宮觀慶殊祥也

耀莫倫異樂殊香沒
空方息康帝以為中
興之瑞詔於其所置
仙宮觀慶殊祥也

因號曰東陵聖母家本
廣陵仙于東土曰東陵
焉二女俱升曰聖母
焉遂宇既崇真儀

因之曰東陵聖母家本
廣陵仙于東土曰東陵
焉二女俱升曰聖母
焉遂宇既崇真儀

麗設遠近歸赴傾匝
江淮水旱札瘥無不
禱請神呪昭茲
人用大康姦盜之徒

惡後子近陽缺傾
三主水旱札瘥無不
禱請神呪昭茲
人用大康姦盜之徒

或未引咎則有青禽
翔其廬上靈徵既降罪
必斯獲問井之間無隱
慝焉自晉暨隨年

